

Dokumenttyp

Slutrapport

Datum

26 april 2023

Utvärdering av

VÄRMLAND REACT

LEVERANTÖR

VETA Advisor AB (VETA)

Leverantörs besöksadress

LivingRoom Office

Bondegatan 30

116 33, Stockholm

Webbsida

www.vetaadvisor.se

Organisationsnummer

556988–8596

Kontaktperson hos leverantör

Sofia Cuevas

Telefon: 0708-47 75 37

E-post: sofia.cuevas@vetaadvisor.se

My Järnefelt

Telefon: 0702-96 30 64

E-post: my.jarnefelt@vetaadvisor.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Error! Bookmark not defined.
UTVÄRDERINGEN	2
<i>Bakgrund .....</i>	<i>2</i>
<i>Mål med utvärderingen.....</i>	<i>2</i>
<i>Utvärderingens genomförande .....</i>	<i>3</i>
ANALYSRAMAR	6
<i>Utvärderingskriterier .....</i>	<i>6</i>
RESULTAT	9
<i>Relevans.....</i>	<i>9</i>
<i>Genomförande .....</i>	<i>10</i>
<i>Måluppfyllelse.....</i>	<i>11</i>
<i>Hållbarhet.....</i>	<i>13</i>
SLUTSATSER	14

UTVÄRDERINGEN

VETA Advisor har utvärderat projektet Värmland ReAct för Värmlands projektparaply. Denna rapport sammanfattar utvärderingen. I det första avsnittet beskrivs de initiala utgångspunkterna för vår utvärdering, det vill säga syftet med utvärderingen. Vi beskriver hur vi har arbetat för att besvara utvärderingsfrågorna samt övriga detaljer i genomförandet av utvärderingen.

Bakgrund

I juni 2022 fick VETA Advisor i uppdrag att utvärdera projektet Värmland ReAct som är en del av ReAct EU. I projektet deltog nio kommuner i Värmland (Eda, Forshaga, Hagfors, Karlstad, Munkfors, Storfors, Säffle, Torsby och Årjäng). Projektet finansierades av Europeiska socialfonden (ESF). Målgruppen var kvinnor och män som har blivit arbetslösa under pandemin, med särskilt fokus på åldrarna 16 – 20 år (unga i kommunernas aktivitetsansvar, KAA).

Projektets insatser syftade till att stärka de ungas ställning på arbetsmarknaden för att de så snabbt som möjligt skulle komma i arbete och/eller studier. Projektets fokus var att skapa nya vägar för unga till ingångsjobb. Det har utförts utbildningsinsatser för unga för att göra dem mer attraktiva på arbetsmarknaden. Nya kontaktytor mellan målgruppen och arbetsgivare har etablerats. Vidare har en kartläggning av företagarnas kompetens- och rekryteringsbehov i Värmland gjorts. Målet med kartläggningen har varit just att skapa ovannämnda kontaktytor mellan arbetsgivare och arbetstagare, men också att skraddarsy de utbildningar som ska stärka målgruppens kompetens.

Projektet har pågått mellan 1 december 2021 och 30 april 2023 och utvärderas i denna rapport.

Mål med utvärderingen

Uppdragsgivaren önskade en utvärdering som skulle beskriva samt analysera måluppfyllelsen för projektets kort- och långsiktiga mål på organisatorisk nivå. Projektorganisationen följde själva upp resultaten på individnivå, och VETA har utvärderat organisationsmålen.

Projektmål på organisationsnivå:

- Arbetslöshet och utanförskap till följd av pandemin har motverkats.
- 100 % av projektmedarbetare har förändrade attityder och breddat sin syn på arbetsmarknaden utifrån ett normkritiskt perspektiv och ser hela länet som möjlig arbetsmarknad.
- 70 % av arbetsgivare har förändrade attityder kring hur de ser på arbetskraften som bidrar till att förändra attityder och värderingar så att den segregerade arbetsmarknaden kan bli mer jämställd och inkluderande.
- 100 % av deltagande verksamheter i respektive kommun i projektet har stärkt sitt arbete för att stötta arbetslösa kvinnor och män genom arbetssätt som stärker samverkan med näringslivet i länet.
- 100 % av personalen i projektet har aktivt arbetat med arbetsmetoder som stärker unga deltagares ställning på arbetsmarknaden.
- 90% av arbetsgivare som projektet arbetat med har fått sina kompetensbehov kartlagda och/eller prövat arbetssätt för att möta unga arbetslösa som ett verktyg i framtida behov av rekrytering.

Följande utvärderingsaktiviteter har genomförts:

- Framtagande, distribution och analys av utvärderingsenkäter till arbetsgivare som deltog i projektet.
- Semistrukturerade intervjuer med projektpersonal.
- Kompletterande intervjuer med andra relevanta aktörer så som projektledning och representant från branschorganisationen Företagarna.

Utvärderingens genomförande

VETA anlätades i projektets slutfas och vi har samlat in data för att summera resultat och ge en bild av projektets effekter. Den här typen av utvärdering brukar

beskrivas som en summativ utvärdering.¹ Denna rapport är en del i avrapporteringen av utvärderingsarbetet.

Datainsamlingen har bestått av två olika delar, en kvalitativ del och en kvantitativ del. Den kvalitativa datainsamlingen har bestått av semistrukturerade intervjuer med projektledare och projektmedarbetare från de olika kommunerna, utbildningssamordnare och företagssamordnare, projektkoordinatorer samt samverkansparter (företagsledare och regionsamordnare för Företagarna Värmland). Med semistrukturerade intervjuer kan vi säkerställa att samma frågeområden täcks i samtliga intervjuer samtidigt som det lämnar utrymme för respondenten att tala fritt. På så sätt blir intervjun mer följsam och den som blir intervjuad får mer utrymme att utveckla sina egna tankar och idéer.

Utvärderingen har haft lärande inslag. Det innebär att utvärderarna har haft ett gemensamt lärseminarium med personal kopplade till projektet för att presentera och diskutera utvärderingsresultatet.

I tabell 1 redovisas den kvalitativa datainsamling som är genomförd inom ramen för utvärderingen. Den kvalitativa datainsamlingen ägde rum mellan november 2022 och januari 2023.

Tabell 1. Kvalitativ datainsamling

Insamlingsmetod	Roll	Antal respondenter
Semistrukturerad intervju	Delprojektledare/personal	10
Semistrukturerad intervju	Delprojektägare	1
Semistrukturerad intervju	Näringslivstrateg	2
Semistrukturerad intervju	Företagssamordnare	2
Semistrukturerad intervju	Företagare	3
Semistrukturerad intervju	Utbildningssamordnare	1
Semistrukturerad intervju	Regionsamordnare	1
Totalt		20

¹ Vedung, E. 2012. *Utvärdering i politik och förvaltning*, Studentlitteratur: Lund.

Enkäten

En enkät med 11 frågor om Värmland ReAct skickades ut till 90 respondenter från de företagen som ingått i kartläggningen. Frågorna handlade om kartläggningen, uppfattningen av målgruppen, praktik och kompetensbehov. Enkäten skickades ut i januari 2023 och svar samlades in i ungefär en månads tid.

ANALYSRAMAR

I avsnittet nedan presenteras de analysramar som vi har utgått från i analysen av de resultat som framkommit genom datainsamlingen.

Utvärderingskriterier

De kriterier som används i utvärderingen av Värmland ReAct är OECD:s utvärderingskriterier (eng. evaluation criteria)². Kriterierna utgår från fyra olika teman: *relevans, genomförande, måluppfyllelse och hållbarhet*.

Nedan beskrivs dessa kriterier.

Relevans

När projektets relevans bedöms undersöks hur projektet och dess aktiviteter förhåller sig till identifierade behov på olika nivåer och för olika målgrupper. Den kanske viktigaste aspekten av ett projekts relevans är just om insatserna möter de problem och behov som identifierats i analysfasen. Ett projekt kan många gånger rikta insatserna mot flera behov ur olika målgruppers perspektiv (individer, organisationer, samhälle) och på flera olika nivåer (projektdeltagare, handläggare, chef, politik).³ I denna utvärdering har VETA fått i uppdrag att fokusera på organisationsnivå, medan projektpersonal själv följt upp de mål som satts upp på individnivå.

Den här utvärderingen syftar också till att utreda relevansen hos eventuella samverkansparter som är involverade i utvecklingsarbetet.

Genomförande

Hur ett projekt genomförs och organiseras får konsekvenser för projektets resultat och måluppfyllelse. Därför är det viktigt att studera om projektet fungerar ändamålsenligt och om resursanvändningen står i paritet med måluppfyllelsen. När genomförandet utvärderas utreds det om projektets syfte är tydlig för de olika parter som kommer i kontakt med utvecklingsarbetet, samt om

---

² OECD. 2021. *Applying Evaluation Criteria Thoughtfully*, OECD Publishing: Paris.

³ OECD. 2021. *Applying Evaluation Criteria Thoughtfully*, OECD Publishing: Paris.

de olika rollerna är tydliga och förväntningarna på dessa. Vidare undersöks om aktiviteterna genomförs på ett önskvärt sätt och om projektets drivs och organiseras på ett sätt som påverkar de mål man vill uppnå.⁴

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen handlar om projektet har uppnått de delmål och mål som finns i den fördjupade målanalysen, hur projektet har bidragit till uppnådda resultat, vad man uppnår och genom vilka insatser. Genom att undersöka måluppfyllelsen och vad som bidragit till den kan utvärderaren även upptäcka oavsiktliga effekter av utvecklingsarbetet. Att undersöka oavsiktliga effekter är viktigt både för att identifiera negativa resultat och för att upptäcka positiva resultat som inte förutsetts.

Måluppfyllelseskriteriet syftar även till att utvärdera om samtliga i målgrupperna påverkas likvärdigt av måluppfyllelsen, så att även de med missgynnande förutsättningar får ta del av framgångsfaktorerna.⁵

Hållbarhet

Tidigare forskning visar att det behöver finnas insatser på flera nivåer för att uppnå hållbar strukturförändring. För att resultat från ett utvecklingsprojekt ska kunna implementeras och förändra ordinarie verksamhet efter projektets slut krävs ett strategiskt arbete redan från projektstart.

För att skapa en analytisk ram gällande hållbarhet utgår vi ifrån en operationalisering av fyra dimensioner av hållbart utvecklingsarbete. Dimensionerna är centrala för att uppnå hållbar förändring i satsningar som rör flera nivåer i en organisation⁶. De fyra dimensionerna utgörs av: behovsdriven utveckling, delvis gemensam målbild, kunskap om innehållsfrågan samt aktivt och delegerat ägarskap.

---

⁵ OECD. 2021. *Applying Evaluation Criteria Thoughtfully*, OECD Publishing: Paris.

⁶ Öhman Sandberg, A. (2014). *Hållbar programutveckling: Betydelsen av delvis delade objekt och expansivt lärande*. Doktorsavhandling vid Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping.

Figur 1 illustrerar de fyra dimensionerna för hållbarhet:

Figur 1. Dimensioner för hållbarhet

Behovsdriven utveckling <ul style="list-style-type: none"> • Utvecklingsarbete behöver svara mot verksamhetens behov • Passa in i organisationens verksamhetsmål • Berörda av utvecklingsarbetet behöver lätt uppfatta vinsterna	Kunskap om innehållsfrågan <ul style="list-style-type: none"> • Det finns ett djup i förståelsen av utvecklingsarbetets innehåll och vad respektive part kan bidra med • Det finns kunskap om vilka förutsättningar som krävs för att nya arbetssätt/förändringarna kan implementeras
Delvis gemensam målbild <ul style="list-style-type: none"> • Alla som deltar i ett utvecklingsarbete, på alla nivåer, behöver dela en bild av vad målet är	Aktivt och delegerat ägarskap <ul style="list-style-type: none"> • Ägarskapet behöver delegeras till de verksamheter som ska realisera förändringen

Källa: Öhman-Sandberg, 2014

Varje enskilt utvärderingskriterium fyller också en viktig roll i relation till de andra. Om ett projekt är *relevant* ur samtliga målgruppers perspektiv och *genomförs* på ett riktigt och adekvat sätt på samtliga genomförandenivåer är förutsättningarna goda för en god *måluppfyllelse*. Vidare ökar också förutsättningarna för en långsiktig *hållbarhet* även när projektet är slut om de tre första kriterierna uppfylls med goda resultat.⁷

---

⁷ OECD. 2021. *Applying Evaluation Criteria Thoughtfully*, OECD Publishing: Paris.

RESULTAT

I detta avsnitt presenteras resultaten av utvärderingen. Redovisningen är kategoriserad utifrån utvärderingskriterierna som presenterades ovan.

Relevans

Kommunerna har genom projektet fått ökade möjligheter att erbjuda deltagarna individuellt anpassat stöd och utbildningsinsatser. Däremot har den tilltänkta målgruppen inte varit aktuell under projekttiden, det vill säga de som förlorade arbetet på grund av pandemin. När projektet startade hade de värsta pandemirestriktionerna tagits bort och de personer som förlorade jobbet på grund av pandemin, men ändå stod ganska nära arbetsmarknaden, hade åter fått jobb. Den faktiska målgruppen man arbetat med i projektet står i de flesta fall längre ifrån arbetsmarknaden än vad som var tänkt när projektansökan skrevs.

De flesta kommuner har arbetat med ungdomar men vissa kommuner har även inkluderat äldre personer i projektet. En del kommuner menar att KAA-ungdomar (de som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret) framförallt ska stödjas mot studier, medan projektet Värmland ReAct har ett tydligt jobbfokus.

Vissa kommuner har ibland upplevt att initiativen inom projektet kom från företagarna och inte var anpassat för den målgrupp kommunerna träffade, nämligen de KAA-ungdomar som inte är job-ready. För dessa deltagare har det inte funnits förutsättningar att flytta inom regionen för jobb eller praktik, vilket från början var en tanke med projektet. Detta har lett till att vissa kommuner har upplevt att samarbetet med arbetsgivarna har blivit irrelevant för målgruppen. Detta gäller särskilt mindre företag som saknar förutsättningar för att kunna ta emot individer från en målgrupp som är i behov av extra mycket stöd och flexibilitet under en praktik eller vid en anställning. Deltagande i projektet krävde initialt mycket administration från kommunerna, men i intervjuerna med kommunrepresentanter framkom det att detta har åtgärdats under projektets gång och blivit mycket bättre.

De intervjuade företagen har tyckt att projektet har varit relevant för dem och sammanfört dem med praktikanter som de annars inte träffat. Dessa företag är också mycket nöjda med företagarsamordnarnas insatser. Företagarna är också

nöjda med de studiebesök som anordnats på deras företag genom projektet, och ett företag anger att det känns som att de har satts på kartan för kommunerna inför framtida praktikplatsansökningar. Företagarna upplever också att en del kommuner fått bättre insikt om vikten av att samarbeta mer direkt med arbetsgivarna när det gäller att få KAA-ungdomar i arbete. Projektet har varit högst relevant för de specifika företag som intervjuats i denna utvärdering, men vi kan inte avgöra om projektet har varit relevant för majoriteten företagen som deltagit.

Genomförande

Vår utvärdering visar att den korta projekttiden har haft en negativ påverkan på genomförandet, vilket har medfört att projektpersonalen i början kände sig stressade. De upplever dock att detta har blivit bättre under projektets andra halva. Flera av de aktiviteter som genomförts via projektkontoret har varit mycket uppskattade av deltagarna, exempelvis hälsoskolor, digitala studiebesök och kortare utbildningsinsatser.

Det har varit bra att få information direkt från företagen om vilka förväntningar som ställs på praktikanter och arbetstagare och om vad man gör på en arbetsplats. Detta har varit särskilt uppskattat av de yngre deltagarna som saknar arbetslivserfarenhet sedan tidigare. En tät kontakt med deltagare som är ute på praktik eller studier har också varit ett framgångsrikt arbetssätt, vilket har lyfts av både företagen och av kommunerna. Företagarna uppskattar också att det finns en viss fortsatt kontakt vid anställningar. En del kommuner har utfört gruppaktiviteter med deltagarna, men deltagarna har främst fått enskild coachning av projektpersonalen.

Vissa kommuner har haft stor hjälp av företagssamordnarnas arbete med att ta kontakt med lokala företag. Dessutom har de fått stöttning i att koppla ihop kommunens näringslivsarbete med en yngre målgrupp. Detta har framförallt varit hjälpsamt för de kommuner eller arbetsmarknadsenheter som saknat denna koppling. De kommuner som redan har tydliga arbetssätt kopplat till näringslivet har inte märkt av någon förändring till följd av projektet. Några kommuner har testat nya mötesforum mellan målgrupp och arbetsgivare inom projektet. Merparten av kommunerna har inte testat egna mötesforum, utan deltagit på de

studiebesök som anordnats digitalt. Det har varit en fördel att kunna delta samtidigt från flera kommuner utan att behöva resa. De digitala studiebesöken har också bidragit till att deltagarna har fått en ökad förståelse för vad ett jobb innebär. Däremot har det överlag varit svårt att få med sig individer från målgruppen på tex jobbmässor. Projektpersonalen menar att det beror på att deltagarna har sociala utmaningar som gjort att de inte vågat ta det steget.

Även företagssamordnarna upplever att några kommuners arbetsmarknadsenheter, näringslivsenheter och företag har fått fler kontaktytor genom projektet, exempelvis genom lunchträffar och frukostträffar, medan andra kommuner inte har haft det behovet.

De intervjuade företagen upplever att de fått nya kontaktvägar genom projektet, fått möjlighet att ta emot praktikanter och också anställt praktikanter. Företagen lyfter särskilt fram att det är bra att praktikanten inte blir lämnad vind för våg på företaget så fort praktiken är över. Istället har en person från projektet fortsatt följa upp dem och stötta dem även under den första perioden som nyanställd.

Måluppfyllelse

Samtliga kommuner arbetar aktivt för att stärka unga personers ställning på arbetsmarknaden. Uppfattningar om projektets mervärde skiljer sig åt bland kommunerna. Vissa menar att projektet har bidragit till att man nu tillämpar nya arbetssätt medan andra anger att man arbetar på det sätt som planerats redan innan projektet. Projektpersonalen menar att de sedan tidigare har erfarenhet av att arbeta studie- och arbetsplatsstödande. Samtliga respondenter arbetar på ett liknande sätt i projektet som de gör i ordinarie verksamhet. Projektpersonalen upplever inte att de har förändrade attityder eller att de har breddat sin syn på arbetsmarknaden. De menar att de redan har god kännedom om arbetsmarknaden sedan tidigare. Här visar utvärderingen en viss motsättning mellan projektpersonalens upplevelse och projektkontorets uppfattning om att det finns behov för personal på kommunerna att utmana sin syn på arbetsmarknaden och vad målgruppen i projektet klarar av för att fler unga ska komma ut i egenförsörjning.

Det varierar från kommun till kommun hur man arbetar utifrån ett normkritiskt förhållningssätt. Det finns kunskap bland projektpersonalen om normer och hur

de påverkar hos samtliga respondenter, men det saknas indikatorer på att det finns strukturerade arbetsätt för att säkerställa ett normkritiskt förhållningssätt hos de flesta kommuner.

Det råder också variation mellan kommunerna angående om de har fått nya kontaktvägar med näringslivet. Det finns exempel på digitala forum där arbetsgivare och unga möts. Projektpersonalen upplevde att vissa studiebesök fungerade väldigt bra, medan andra var sämre. Exempelvis uttryckte projektpersonalen att det var otydligt om arbetsgivare vände sig till deltagarna eller projektpersonal när de pratade. Detta indikerar att vissa arbetsgivare fortfarande behöver ökad kunskap om målgruppen och hur den ska bemötas. Flera i projektpersonalen uppger att de inte har prövat olika former av matchning eftersom deras målgrupp inte varit job-ready.

Enkätresultat

Enkäten skickades ut till 90 företag och 31 företag svarade, vilket ger en svarsfrekvens på 34 procent. Om det är bra eller dåligt beror på hur man ser det. I en webbenkät där man sedan tidigare inte har en relation till respondenten kan man se 20–30 procents svarsfrekvens som väldigt bra. Däremot behöver en medarbetarenkät på en arbetsplats där den som genomför enkäten har en nära relation med respondenterna ha mer än 60 procent i svarsfrekvens för att räknas som godtagbar. Den här enkäten ligger någonstans mellan de två alternativen, eftersom vi har skickat ut en enkät till företag som på något sätt har haft kontakt med Värmland ReAct. Det innebär att det finns någon form av relation, men den är inte särskilt stark. Samtidigt kan vi inte jämföra denna enkät med en medarbetarenkät eftersom kopplingen mellan arbetsplats och medarbetare är väldigt mycket starkare än kopplingen mellan företagare och projektet.

Av de som svarade var 65 procent respondenter från företag med 1–9 anställda, vilket innebär att de kategoriseras som mikroföretag. 60 procent var män och 40 procent var kvinnor och 60 procent var äldre än 51 år. En övergripande sammanställning av resultatet visar att;

- 16 procent av företagen har fått nya kontaktvägar genom projektet (mål 90 procent).
- 17 procent har lärt sig något nytt om målgruppen (mål 70 procent).

- 21 procent har en mer positiv inställning till målgruppen efter att de deltagit i projektet (mål 70 procent).
- 31 procent har fått sitt kompetensbehov kartlagt (mål 90 procent).

Enkätresultaten speglar det som framkommit i intervjuerna, nämligen att det har varit svårt att få kontakt med och engagera företagen. Majoriteten av företagen är också små företag med få anställda som, precis som sagts i intervjuerna, har haft begränsade förutsättningar att ta emot deltagare som står långt ifrån arbetsmarknaden. När en så stor andel av företagen är mikroföretag, kan man anta att en stor del av personalens kapacitet går åt till att arbeta operativt i företaget. Det kan innebära att det saknas både tid och resurser för att delta i ett externt projekt. Företagssamordnarna ger också bilden i sina intervjuer av att företagen är under tidspress och att det har varit svårt att nå ut till dem. Då har de inte kunnat framföra information om vilka fördelar det finns för företagen att delta och hur kartläggningen skulle kunna gynna dem. Sammanfattningsvis kan vi se att resultaten från enkäten ligger i linje med det som framkommit från intervjustudien, nämligen att den breda förankringen hos de lokala företagen har varit svår att uppnå. Det har gjort att enkätresultaten sammanlagt påvisar låg måluppfyllelse. Det ska dock tilläggas att de företag som har gått att nå och sedan deltagit i projektet har varit väldigt nöjda med sitt deltagande.

Hållbarhet

Utlysningen innefattade inga implementeringskrav på projektet, men det finns förhoppningar bland kommunerna om att delar av projektet ska leva vidare, bland annat den ökade samverkan mellan skolor, arbetsmarknadsenheter och näringslivet. En kommun nämner att de kommer fortsätta köpa in vissa korttidsutbildningar för att erbjuda dem till målgruppen. Den upparbetade kontakten med företag är något som många vill ska kvarstå. Däremot upplever flera kommuner att projektet inte har haft så stor påverkan och att verksamheten fortgår som vanligt. Det saknas även konkreta handlingsplaner och strukturer för hur insatser som fungerat ska implementeras i den fortsatta verksamheten. I intervjuerna har det också framkommit att många anser att projekttiden varit alldeles för kort och att det skulle behövas mer tid för att arbeta med att implementera den utvecklingen som skett inom ramen för projektet.

SLUTSATSER

Uppstarts- och planeringsfasen har varit för kort för projektet. Det har funnits höga ambitioner och väldigt många bra individuella insatser av personal inom projektet, men det är väldigt personberoende.

På företagssidan har det varit en otydlig ansvarsfördelning mellan olika aktörer inom projektorganisationen, vilket lett till frustration och missförstånd. Kombinationen av att uppstarts- och planeringsfasen varit för kort och den otydliga rollfördelningen har lett till negativa sidoeffekter. Bland annat har förankringen hos företagarna varit låg, vilket vi kunde se både i den låga svarsfrekvensen och i resultaten från enkäten. Det har också medfört att mål som ställdes upp i början av projektet inte hunnits med.

För många deltagare har det skett en stor förändring tack vare deltagandet i projektet, vilket är positivt för den enskilda individen. Förändringarna har dock varit på individnivå – inte organisatoriska förändringar, vilket ger sämre förutsättningar för hållbara resultat som lever vidare efter att projektet avslutas. En intervjuad person uttrycker sig så här:

Man har nog lärt sig mycket men jag vet inte riktigt hur de ska implementera detta. Det sker nog mycket på individnivå men inte på en organisatorisk nivå.

Det har under tiden skett flera justeringar i planer och rollfördelningar inom projektet, för att bemöta de utmaningar som uppstått, men projekttiden har varit för knapp för att dessa åtgärder ska ge effekt. I intervjuguiden såg vi att projektet tog ordentlig fart först på slutet. När projektet då avslutas kan vi dra slutsatsen att det projekttiden varit för kort. Även på lärseminariet och i den centrala styrgruppen har det uttryckts önskan om att projektet skulle fortgå minst ett år till.

Utvärderingen visar flera goda exempel på förbättrade kontakter med näringslivet i vissa kommuner och ungdomar som kommit ut i arbete eller praktik. Många väldigt bra individuella insatser av företagssamordnarna har poängterats av företagen i intervjustudien. Förutsättningarna för ökade kontakter mellan företag och kommunernas arbetsmarknadsenheter har blivit bättre. Däremot har insatserna varit personberoende och riskerar att inte lyftas till en organisatorisk nivå.

Planerings- och uppstartsfasen har varit för kort vilket har skapat flera problem genom hela projektet;

- Inom arbetet med att kartlägga företagen har rollfördelningen och problemanalysen varit otydlig.
- Det har saknats samsyn kring vem som har vilken roll och det har inte varit tydligt vilka aktiviteter som ska utföras.

Detta har lett till en sämre förankringen hos företagen och antalet företag som deltagit har varit lägre än tänkt. Följdefeffekter i projektet har blivit att det har funnits färre arbetsgivare som kan vara med på exempelvis nya mötesforum så som näringslivsfrukostar och andra träffar.

Utlysningen för projektet skedde i en snabb process och det har inte funnits tid för en grundlig planerings- och analysfas. Denna snabba process har enligt VETA resulterat i en bristfällig problemanalys i inledningen av projektet.

- Den tilltänkta målgruppen i utlysningen existerar inte - den faktiska målgruppen står för långt ifrån de insatser som skulle erbjudas ihop med företagen.
- Det saknas en samsyn mellan projektpersonal och projektledning om målgruppens förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Värmland ReAct är ett projekt som hade ett tydligt jobbfokus och ambitiöst uppsatta mål, både på individnivå och organisationsnivå. När vi utgår från våra utvärderingskriterier, relevans, genomförande, måluppfyllelse och hållbarhet, kan vi se att det under projekttiden funnits en hel del utmaningar. Utmaningarna härstammar från en för kort problem- och analysfas, men också att målgruppen har blivit en annan än vad som avsågs i projektansökan. Det har lett till att flera aktörer känt att projektet inte varit relevant för dem, vilket i sin tur lett till att det

varit svårt att genomföra de aktiviteter som var tillänkta. I datainsamlingen har det framkommit att många i projektpersonalen har gjort väldigt bra individuella insatser, men det saknas strukturer för att fortsätta med dessa insatser efter projektets slut. Det beror på att det under projektets gång inte tagits fram strukturer som möjliggör att arbetet kan fortsätta att utvecklas efter projektavslut. En intervjuad person i projektet uttrycker sig såhär;

Vi hade behövt en längre startsträcka och jobbat tätare ihop vi projektledare och lokala aktörer. Vi hade behövt en bättre struktur. Aktivitetsplanerna för varje del har ibland gjorts och vi har inte fått vara med i början utan kommit in på slutet. Arbetsgivarkoordinatorer, företagssamordnare har haft egna planer och sen har de lokala projektledarna inte fått ta del av det. Vi behöver tydligare aktivitetsbild, så att alla vet vad som ska göras av vem.

Utlysningen ställde inte heller några krav på implementering av projektet eftersom det var en snabb insats som var tänkt att stötta de som påverkats av pandemin. Men eftersom projektet arbetat med en annan målgrupp och utvecklat arbetssätt för att i samverkan kunna stötta dessa individer menar vi att det finns skäl att ta hänsyn till det som ska ske även efter projektavslut. Särskilt eftersom många individer upplever att de har fått stöd genom projektet. Frågan är då hur de processer och arbetsmetoder som utvecklats ska tas om hand.

Det har funnits en medvetenhet bland projektpersonalen angående de flesta utmaningar som vi har identifierat i utvärderingen. Projektpersonalen har också under arbetets gång försökt att åtgärda problem och anpassat sina arbetsmetoder för att exempelvis nå den målgrupp som fanns i projektet. Den korta projekttiden har däremot gjort att dessa åtgärder och justeringar inte hunnit ge genomslag. Till följd av detta visar också vår utvärdering på låg måluppfyllelse för projektet, särskilt när de kommer till de mål som är kopplade till företagen.

Utvärderingen visar på tre glapp i designen och genomförandet.

- ✓ Det ena glappet gäller projektets/utlysningens tillänkta målgrupp och den faktiska målgruppen.

- ✓ Det andra glappet var mellan långsiktiga mål (på projekt- och utlysningnivån) kontra individuella behov och aktiviteter.
- ✓ Det tredje glappet var mellan en tunn behovsanalysen och de reella behov som fanns hos individer och företag.

Vi på VETA har tidigare erfarenhet av att utvärdera ESF-projekt från Värmlands Projektparaply. Vi vet att projektkontoret har en stor erfarenhet av att driva projekt och i tidigare utvärderingar har de visat stor kompetens i att rigga relevanta projekt som leder till bra projektgenomförande, god måluppfyllnad och implementering i ordinarie verksamhet. I dessa fall har gedigna problemanalysen anpassade till lokala behov genomförts under planering- och analysfaserna. Tidigare projekten har också haft implementeringskrav vilket inneburit att kommunerna planerat för implementering redan under analysfasen. Vidare har projekttiden varit tillräcklig för att utveckla och pröva nya metoder, arbetsätt och samverkansformer och föra in dessa i ordinarie verksamheter. Inom utlysningen för EU ReAct saknades väsentliga delar för att uppnå hållbara och långsiktiga resultat inom projekten. Utvärderingen visar tydligt att avsaknad av planerings- och analysfas försämrade projektets relevans. Den korta projekttiden har försämrat förutsättningarna att uppnå uppsatta mål och avsaknaden av implementeringskrav har lett till att projektet inte riggats att ta hand om goda resultat. Denna typ av korta projekt med sämre förutsättningar för hållbara resultat innebär en ineffektiv resursanvändning jämfört med längre projekt. I längre projekt finns bättre förutsättningar att skapa hållbara strukturförändringar som förbättrar samhället på lång sikt. Med det sagt är vi medvetna om att projekten som beviljades inom utlysningen syftade till att mildra pandemins effekter. Men eftersom ESF:s utlysning tappade i relevans till följd av omvärldsförändringar har det också påverkat projektets relevans.